

at Parterne af Taxationscommissionerne fæderes Ret, de maae forud være overbeviste derom (Hør!), de maae kunne med Tillid henvende sig til disse Commissioner, og dette troer jeg, navnlig for Hunsmandsstandens Bedkommende, vanskelig vil kunne opnaaes uden igjennem et frit Valg. Men, uanseet hvilken Bøgt man vil lægge paa de af mig allerede fremsførte Betragtninger, skal jeg tillade mig endnu at fremsføre een, som for mig egentlig har været den afgjørende, og som forekommer mig virkelig har Betydning, det er nemlig Betragtningen af, hvorledes Taxationsmændenes eller Boldgiftsmændenes indbyrdes Stilling og Formandens Stilling igjen til dem vil blive i Taxationscommissionerne efter den i Lovforslaget paatænkte Sammensættelsesmaade. 2 Mænd staae her ligeover for hinanden, man kan i en vis Forstand sige imod hinanden; de ere valgte hver af sin Part, valgte altsaa med bestemt Paaleg om at varetage specielle og hinanden modsatte Interesser; imellem dem staaer Formanden, der skal være det mæglende, det forsonende Element, men som ogsaa i de Tilfælde, hvor der er Dissens mellem Boldgiftsmændene, bliver den, der kommer til at afgjøre Sagen. Det er sagt, og det er meget rigtigt, at Taxationscommissionerne skulle være mæglende, at de skulle lade det være sig særdeles magtpaaliggende at komme ind paa Overenskomstens Bet; men man maa ikke oversee to Ting; for det Første at Boldgiftsmændene ikke kunne træde frem for Parterne som mæglende, som raadende til Overenskomst, forend de selv indbyrdes have mæglet mellem hinanden, og ere komne til en Overenskomst, og dernæst, at saa vigtigt det er at komme paa Overenskomstens Gebeet, saa maa dette Hensyn dog ikke gøre sig i den Grad gjældende, at man for at komme overens, forud uflogt og ubilligt opgiver Noget af Parternes Interesse; heri ligger Vanskeligheden for Boldgiftsmændene: at kunne møde hinanden, men hverken at møde hinanden for tidligt eller for sildigt. I denne Henseende troer jeg, at, naar 2 og 2 staae ligeoverfor hinanden, da vil de langt bedre enten kunne komme hinanden imøde eller, naar det er nødvendigt, have Selvstændighed til

at staae hinanden imod, end 1 og 1 ville kunne gjøre det. Jeg troer, at det frie og det bundne Valg gjenfaldigt vil støtte og supplere hinanden og give Commissionerne deres rette Charakter, vilde gjøre det langt lettere for dem at komme ind paa Overenskomstens Gebeet, og, naar de optræde som dømmende, give dem langt større Styrke og Tillid baade hos Parterne og i den offentlige Mening, og dette sidste er et overmaade vigtigt Hensyn. Ogsaa Formandens Stilling vil efter min Mening være langt sikkrere og behageligere, naar han sidder i Commissionen selv 5te, end naar han sidder der selv 3die, og navnlig vil den være det i de Tilfælde, hvor hans Stemme i en affagt Kjendelse bliver den afgjørende; han vil da være langt mindre udsat for Mis kjendelse og for en ubillig Bedømmelse, naar han har to Mænd at støtte sig til, end naar han kun har een. Jeg antager derfor, at man meget godt kan gaae ind paa vort Ændringsforslag, og at man vil indrømme, at det paa ingen Maade er stillet eensidigt i nogen Parts Interesse, og mindst i Disfavør for Godseierne; thi det er aabenbart, at Godseierne igjennem et frit Valg vilde kunne faae langt større Dygtighed og Talent og langt større Indflydelse ind i Taxationscommissionerne end Bønderne, navnlig Hunsmandene igjennem et frit Valg i Almindelighed kunne vente at opnaae. Jeg anbefaler saaledes Forslaget til det høitærede Thing, og efter en af de Afstemninger, som fandt Steb under Gaardmandshoveri = Afsløsningsagen, er jeg ikke ganske uden Haab om, at det vil gaae ind derpaa, naar Thinget kun vil betragte det roligt og upartist og see mere paa Ændringsforslaget end paa de Mænd, som have stillet det. Det er under Discussionen her tidt faldet mig ind, at det vilde være ganske overordentlig gavnligt, dersom man i denne Sal blot kunde høre, hvad der blev sagt, men ikke vide, hvem der sagde det, (Latter). Experimentet kan ikke lade sig udføre, men jeg er overbevist om, at, var det muligt, vilde det virke særdeles heldigt. Ligeledes troer jeg, at det vilde være høist gavnligt, om man først læste Ændringsforslagene igjennem, overveiede dem nøie, søgte at komme til en selvstændig Mening, og da først saae, hvad der stod ovenover, og læste